

Betrokken burgers willen beleefbare Berkel

wo 12 aug 2020, 12:04

ZUTPHEN - Als het aan de aanwonenden van de Berkel in de Zutphense binnenstad ligt, krijgt de rivier weer de allure die hij verdient. "De Berkel in ons stadsdeel is verwaarloosd en vergeten en dat moet veranderen."

Door Alize Hillebrink

Vanuit de overtuiging dat inwoners zelf het beste weten wat er speelt in de buurt en waar behoefte aan is zijn vier inwoners van de Zutphense binnenstad aangeschoven in Atelier 't Pakhuys aan de Berkelkade. Het is de thuisbasis van het overkoepelende platform BIDS – Berkel In De Stad.

De hitte getrotseerd wordt er even uitgepuft voor ze van wal steken. Aan betrokkenheid en motivatie ontbreekt het niet. In een mum van tijd praten de bewoners honderduit over hún buurt en hún Berkel. Ze zijn veelzijdig en betrokken en hebben vanuit hun woning allemaal uitzicht op de rivier de Berkel: Hein Reitsma vanuit zijn huis op de Berkelkade, Willem van Wanrooij aan de IJsselkade, Gerry de Lang aan de Barlheze en Abel de Vries aan de Molengracht.

De stroom van de Berkel verbindt de woonbuurten van de bewoners letterlijk met elkaar. Van de Molengracht tot aan de Kattenhaven bewoners betrokken bij en bezig met het ontwikkelen van plannen, willen ze de natuur in de stad verbeteren en het klimaat in hun leefomgeving te verrijken. Samenhang en verbinding zijn hierbij de sleutelwoorden. "De Berkel is een rivier die ons letterlijk verbindt," zegt Gerry. "Het gaat mij niet alleen maar om verbetering van de postzegel waarop ik woon, maar om het geheel, de verbinding met de gehele buurt."

Vergeeten Berkel

Het initiatiefproject Berkel in de Stad (BIDS) is een burgerinitiatief van centrumbewoners, die meer willen genieten van hun stadsnatuur. Vooropgesteld: de vier bewoners die aan de tafel zitten wonen met plezier in het centrum van Zutphen. "Misschien zijn we juist daarom zo gemotiveerd," zeggen ze unaniem.

Maar er is één ding dat hen opvalt. Het deel van de Berkel dat door hun woonbuurt loopt is verwaarloosd, zo niet vergeten. Willem: "Dit is een buurt waar vanuit de gemeente geen aandacht voor is, sterker: er gebeurt helemaal niets mee." De Marspoortstraat en de IJsselkade vinden de bewoners na de recentelijke renovatie een lust voor het oog, waarbij de doelstelling om een 'loop' te creëren tussen de binnenstad en de IJsselkade, goed is gelukt. Maar oog voor het groen en de Berkel, die er als groene ader, dwars doorheen loopt, is er volgens hen niet. En dat is juist nu, in tijden van klimaatverandering, waarbij extreme hitte en hevige regenval steeds vaker voorkomen, van groot belang.

"Hittestress, wie kent het niet," zegt Hein. "Hier, waar de Berkel stroomt en bomen staan, is het minstens acht graden koeler dan in het centrum." Ook hij vindt het onbegrijpelijk dat de rivier in dit gedeelte van de stad niet wordt benut.

Brandnetels en duizendknoop

We maken een rondwandeling en stuiten direct voor de deur van Berkelkade nummer 15 op een metershoge muur van brandnetels. "Is dit nou de ultieme beleving van de Berkel?" vraagt Gerry zich hardop af. Ze moet op haar tenen staan om diep beneden haar de stromende rivier te kunnen aanschouwen. "Stromen doet de Berkel hier bijna niet," zegt Hein. "Ook dat willen we veranderen, dat verhoogt de waterkwaliteit, zoals in Borculo, waar je in de Berkel zelfs karpers ziet zwemmen." Dan zegt Willem: "Het heet hier Berkelkade, maar je ziet nergens een kade. Als je hier een kade zou maken en de parkeerplaatsen van de ene kant naar de andere kant van de straat verplaatst, dan zou je hier heerlijk kunnen toeven en flaneren." Even verderop ontleent een muur van Japanse Duizendknoop opnieuw het zicht op de Berkel. Terwijl aan de overkant de oevers juist worden benut met 'gedoogtuintjes' waar hekken de toegang tot de oevers beletten. Een concept dat zijn langste tijd gehad heeft, vindt Gerry. "Het is verrommelend en ontleent je de mogelijkheid langs de oevers de wandelen, de Berkel te beléven."

Dat er oneindig veel mogelijk is met de Berkel blijkt uit de ideeën die door de bewoners genoemd worden. De kansen liggen volgens hen voor het oprapen. En er is ook een trits aan duurzame ideeën: een onderwaterturbine bij de uitlaat van de Berkel in de IJssel, waar energie uit kan worden gewonnen, ten bate van de bewoners. In de Barlheze en de Spiegelstraat willen de bewoners dat het hemelwater wordt afgekoppeld. Een ideeënbus hiervoor hangt al op de hoek van de Spiegelstraat en de Barlheze. "Als we water beter opvangen of uit de Berkel halen, kunnen de planten water

geven met regenwater." Ook is er de gezamenlijke wens voor een waterpomp waarmee water kan worden opgepompt.

We passeren bereklauwen en Groot Hoefblad en vervolgens een bankje met uitzicht op een parkeerplaats. "Waarom is deze rustplaats niet aan de oever, met uitzicht op de Berkel?" vraagt Willem zich af. "Zo kan er toch niemand van genieten?" Abel ziet de bankjes aan de Berkel al voor zich. "De Berkel is als een parelketting," zegt hij romantisch. "En de verschillende de parels willen we zichtbaar maken."

Bottum-up initiatief

De gemeente Zutphen heeft burgerparticipatie opgenomen in hun beleid. De BIDS-groep vindt dat inwoners daar gebruik van moeten maken. Enkele andere geslaagde bottom-up initiatieven waarbij inwoners zelf het proces in handen nemen en participeren in de uitvoering, zijn: het Emerpark (zie ook het artikel van Dolf Logemann:

<https://www.contactzutphen.nl/nieuws/algemeen/146664/dolf-logemann-burgers-kunnen-dingen-die-de-overheid-vaak-niet-kan-realiseren-> en de Bijentuin in de Zuidwijken (zie artikel Bijentuin:

<https://www.contactzutphen.nl/reader/28366#p=2>).

Met hun ambitie om de Berkel naar een hoger niveau te tillen nemen de buurtbewoners van het Zutphense stadscentrum nu het voortouw. Op 22 en 23 augustus en 29 en 30 augustus zijn er Meet-Ups voor de buurt en iedereen die geïnteresseerd is en ideeën heeft. "Bewoners weten als geen ander wat een gebied nodig heeft," zegt Abel. "Buiten het gemeentehuis is meer kennis aanwezig dan er binnen." Tijdens de Meet-Ups worden ideeën verzameld. "De ideeën met de meeste stemmen krijgen prioriteit en worden voorgedragen aan gemeente, provincie en het waterschap," zegt Hein.

Meet-Ups met de buurt

Op 22 en 23 en 29 en 30 augustus zijn er van 14.00 tot 16.00 uur Meet-Ups met de buurt. De tentoonstelling en filmimpressie zijn op die dagen te bezichtigen tussen 13.00 uur en 17.00 uur. Atelier 't Pakhuys Berkelkade 15a. Meer informatie: www.ijsselcentrum.nl